

NGHĨA VỤ THIẾT LẬP THÀNH VIÊN HỘI ĐỒNG QUẢN TRỊ BÊN NGOÀI TRONG CÔNG TI NIÊM YẾT Ở NHẬT BẢN VÀ LIÊN HỆ VỚI VIỆT NAM

NGUYỄN NGỌC SÁNG *

Tóm tắt: Bài viết cung cấp kinh nghiệm của Nhật Bản trong việc ban hành quy định bắt buộc các công ti niêm yết phải bổ nhiệm thành viên hội đồng quản trị bên ngoài. Thông qua việc phân tích và đánh giá các quy định pháp lý, chính sách cũng như những quan điểm của các học giả tại Nhật Bản về nghĩa vụ này, bài viết làm rõ vai trò và tác động của thành viên độc lập hội đồng quản trị trong việc nâng cao tính minh bạch, tính trung lập và hiệu quả giám sát trong quản trị doanh nghiệp. Trên cơ sở đó, bài viết tiến hành đánh giá tính hợp lý của nghĩa vụ bổ nhiệm thành viên độc lập hội đồng quản trị tại các công ti niêm yết ở Việt Nam. Đồng thời, bài viết đưa ra những khuyến nghị nhằm đảm bảo rằng quy định này có thể được triển khai hiệu quả, phù hợp với bối cảnh kinh tế, pháp lý và đặc thù quản trị doanh nghiệp tại Việt Nam.

Từ khoá: Công ti niêm yết; quản trị công ti; thành viên độc lập; thành viên hội đồng quản trị bên ngoài

Nhận bài: 02/12/2024

Hoàn thành biên tập: 26/3/2025

Duyệt đăng: 26/3/2025

THE MANDATE TO ESTABLISH OUTSIDE BOARD MEMBERS IN LISTED COMPANIES IN JAPAN AND IMPLICATIONS FOR VIETNAM

Abstract: This article explores Japan's experience with provisions mandating listed companies to appoint outside board members. By analysing legal frameworks, policies, and scholarly perspectives, the article clarifies the role and impact of outside board members in promoting transparency, impartiality, and effective oversight in corporate governance. Based on these insights, the article evaluates the feasibility and relevance of introducing mandatory independent board members for listed companies in Vietnam. Furthermore, the article also makes recommendations to ensure the effective implementation of such provisions, aligning them with Vietnam's unique economic, legal, and corporate governance landscape.

Keywords: Listed companies; corporate governance; independent members; outside board members

Received: 2 December 2024 ; Editing completed: 26 March 2025; Accepted for publication: 26 March 2025

1. Đặt vấn đề

Kể từ khi Luật Doanh nghiệp năm 2014 có hiệu lực, các công ti niêm yết - một loại hình công ti cổ phần đặc thù - được phép lựa chọn giữa hai mô hình quản trị: mô hình có ban kiểm soát hoặc mô hình không có ban kiểm soát. Quy định này nhằm mang lại sự linh hoạt trong tổ chức quản trị doanh nghiệp

và tiếp tục được duy trì tại Luật Doanh nghiệp năm 2020. Trong mô hình có ban kiểm soát, vai trò quản lý và điều hành thuộc về hội đồng quản trị (HĐQT), trong khi vai trò giám sát được giao cho ban kiểm soát. Ngược lại, đối với mô hình không có ban kiểm soát, HĐQT phải đảm nhận đồng thời cả vai trò quản lý, điều hành và giám sát. Để bảo đảm tính minh bạch và hiệu quả trong kiểm soát nội bộ, các công ti áp dụng mô hình này bắt buộc phải thiết lập thành viên độc lập HĐQT và Ủy ban

* Học viên cao học học bổng MEXT, Khoa Nghiên cứu Pháp luật, Trường Luật và Chính trị, Đại học Osaka
E-mail: ngocsanghlu.k42@gmail.com